

El sermó del cardenal

Que el senyor cardenal de Madrid, fa pocs dies, haja encolomat als seus fidels i al públic en general una filípica moral sobre els mals que afligeixen aquesta societat moderna i esgarriada, no té res de particular. El cardenal, com la part més visible dels prínceps de l'església, és més conservador que l'arca del Noè de la Bíblia. I igual de consagrat a la missió divina de salvar-se ell, i salvar els elegits, de les aigües del diluvi que ja ens arriben més amunt del coll. Tampoc no tindria massa importància el sermó d'un cardenal empenyat per les onades d'immoralitat que ens amenacen, si no fóra que ja fa temps que aquest sermó és la prèdica oficial i obsessiva de l'Església de Roma, de tot l'episcopat que no dimiteix o calla, i evidentment del capítol suprem de l'armada vaticana, esdevingut aquests temps profeta màxim de la decadència d'Occident. I cal dir que ja comencen a esgotar, entre papa, cardenals, bisbes i clero, la paciència dels que hem de llegir-los al diari o escoltar-los als noticiaris de la tele. Ja cansen, cansa més encara comprovar cada vegada com obren la boca sense molestar-se abans de fer funcionar ni la lògica ni el mètode comparatiu.

Diu, per exemple, el cardenal de Madrid: "L'arrel dels mals —humans, morals, culturals, polítics i econòmics— del socialisme marxista,... té la causa principal en l'ateisme". Perfecte. Ara pense vostra eminència una miqueta: vol dir que la catàstrofe del marxisme aplicat —el no aplicat, com qualsevol doctrina inaplicable, no ha pogut fracassar— té la seua causa i explicació en l'ateisme. Per culpa de l'ateisme, doncs, no ha funcionat eficaçment el sistema soviètic, i per culpa de l'ateisme la gent ha perdut les ganes de treballar, beu massa vodka, s'obsessiona pel dòlar, les sabates són d'ínfima qualitat, i les botigues estan regularment buides. Segur que l'eminència purpurada no s'ha parat a pensar quin tip de riure se'n deu haver fet, de tot això,

l'al·ludit principal o siga Déu mateix, allà on siga que viu, si és que viu. Però què la lògica del cardenal significa que el mateix sistema, però amb reverència a Nostre Senyor, missa i rosari, hauria funcionat divinement: si llevés la causa dels mals, els mals desapareixen, ¿o no? ¿I què direm dels japonesos, que funcionen amb uns cultes vagarosos i sense autèntic Déu? És estrany que no hagen fracassat ja com els russos ateu. Ja fracassaran, però, si és que les mateixes causes han de produir els mateixos efectes.

Afirma també el purpurat del Manzanarès que "l'intent de desarrelar l'home de la veritat originària que funda la seua dignitat i llibertat... té l'origen comú de les modernes ideologies europees". És el clam tradicional contra la il·lustració i contra els seus néts, que encara ens en repartim l'herència. Significa que, abans de la Il·lustració i de les ideologies modernes, hi havia una veritat originària (¿originària d'on?, per cert), que assegurava la dignitat i la llibertat de les persones. A Europa, suposem, aquesta "veritat originària" de què parla el cardenal no devia ser la de l'islam, l'hinduisme, el budisme, o les religions dites primitives. Devia ser la cristiana en plenitud de poder i d'arrelament. I és ben sabut que, quan això passava i abans del desarrelament, la llibertat i la dignitat de les persones era una realitat gloriosa: repassem, si no, la història social de l'Edat Mitjana cristianíssima, o del temps de les monarquies confessionals dels segles XVI i XVII. Dignament i lliures vivien, com

sabem, els serfs dels senyors dels monestirs, les masses infinites de pobres urbans, les legions de malalts abandonats, els milions de famolencs crònics, els pagadors de dignes i lliures censos a l'església, els revoltats esclafats, els heretges cremats i els jueus dels ghettos, i digna era en veritat, i garantia de la llibertat, la santa i cristiana Inquisició. Llàstima que, després d'un pas tan esplendent, ens toque viure ara esclaus i indignes per culpa de les modernes ideologies eruopees. Tan lliure i digna que era la vida abans.

La situació és més greu, però, ja que segons Dostoievski i Wojtyla, la llibertat absoluta porta al despotisme total, a l'absolutisme i a la tirania visible i invisible. El cardenal, òbviament, no està d'acord i ens avisa: alerta amb la llibertat, que us farà perdre tota... la llibertat. No com en altres èpoques, remotes o recents, que la llibertat era tan relativa que no hi havia cap risc de despotisme: oh temps tan enyorats de Franco, Lluís XIV i Isabel la Catòlica, quan els excessos de la llibertat no feien perdre la son als cardenals. Era abans de difondre's perillosament aquest "sistema ètic i cultural de la societat del benestar", i abans "d'aquesta idea equivocada de modernitat", com diu el Papa de Roma, que ens porta lligats de peus i mans al totalitarisme, a l'hedonisme i al consum de la droga (expressió de la falta "de veritat i d'amor"!), tot alhora. També diu el cardenal, i el seu papa, que el "fracàs de la moral laica" ens conduirà a l'anarquia, i no està clar com podrem arribar simultàniament —¿o serà successivament?— a l'anarquia i al despotisme absolut. Però ja hem vist que la lògica no és el punt fort dels cardenals. Ni el sentit comú, ni una mínima perspectiva històrica, ni la memòria del seu propi passat, ni res. ¿Per què no resen, i callen, i fan obres de caritat?

Joan F. Mira